

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. – (विशारद) सामाजिकशास्त्रे

परीक्षा : एप्रिल / मे – २०२४

तृतीय वर्ष

सत्र – ५

विषय :- श्रमाचे अर्थशास्त्र (EDSE-501)

दिनांक: ०२/०५/२०२४

गुण : १००

वेळ : दु. २.०० ते दु. ५.००

सूचना : सर्व प्रश्न सोडवा.

- प्रश्न १ दीर्घोत्तरीप्रश्नसोडवा(कोणतेहीदोन) (४०)**
१. श्रमाची व्याख्या सांगून श्रमाचा पुरवठा ठरवणारे विविध घटक स्पष्ट करा.
 २. संघटित, असंघटित, अनौपचारिक, ग्रामीण आणि शहरी क्षेत्रात वेतन कसे निश्चित केले जाते ते स्पष्ट करा.
 ३. श्रमाच्या गतिशीलतेतील विविध अडथळे स्पष्ट करा.
 ४. कामगार कल्याण म्हणजे काय? भारतातील कामगार कल्याणाची गरज स्पष्ट करा.
- प्रश्न २ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेहीतीन) (३०)**
१. पाठीमागे झुकणारा श्रम पुरवठा वक्र आकृतीच्या साहाय्याने स्पष्ट करा.
 २. वेतननिधी सिद्धांत स्पष्ट करा.
 ३. श्रमाच्या उत्पादकतेवर परिणाम करणारे विविध घटक स्पष्ट करा.
 ४. भारतात मोठ्या प्रमाणावर आढळणाऱ्या बेरोजगारीची कारणे स्पष्ट करा.
 ५. आर्थिक सुधारणा आणि श्रम यांच्यातील संबंध स्पष्ट करा.
- प्रश्न ३ टीपा लिहा. (कोणत्याहीदोन) (३०)**
१. बेकारीचे प्रकार
 २. उत्पादकतेचे महत्त्व
 ३. श्रमिक बाजारातील भेदभाव
 ४. सामूहिक सौदाशक्ती

Translation in English
Sub: Economics of Labour (EDSE -501)

Instructions: Attempt all questions.

Q.1. Answer in detail (Any Two) (40)

1. Define labor. Explain the various factors determining the supply of labor
2. Explain how the wages are fixed in organized, unorganized, informal, rural and urban sectors
3. Explain the different hurdles in mobility of labor
4. What is labor welfare? Explain the need of labor welfare in India

Q.2. Answer in brief (Any Three) (30)

1. Explain backward bending supply curve of labor with the help of diagram
2. Explain the wage fund theory
3. Explain the various factors that influence productivity of labor
4. Explain the reasons for large scale unemployment in India
5. Explain the relationship between economic reforms and labor

Q.3. Write short notes. (Any Two) (30)

1. Types of unemployment
 2. Importance of productivity
 3. Discrimination in labor market
 4. Collective bargaining
-